

Kansallinen Lääkeinformaatioverkosto 2021–2023 Luotettava lääkeinformaatio on käyttäjälähtöistä ja oikein suunnattua -työryhmä, kokous 2/2022, MUISTIO

Aika: Keskiviikkona 18.5.2022 klo: 14.00–16.00

Paikka: Microsoft Teams -kokous

Kokouksessa läsnä:

Essi Kariaho, puheenjohtaja, Lääketietokeskus
Roosa Kekki, sihteeri, Suomen Farmasian Opiskelijajärjestöt ry
Jenni Tamminen-Sirkiä, Colores-Suomen Suolistosyöpäyhdistys ry
Piia Rannanheimo, Fimea
Ilona Niittynen, HUS Apteekki
Outi Lapatto-Reiniluoto, HUS, SKFY
Piia Siitonen, Itä-Suomen yliopisto (UEF)
Jouko Savolainen, Itä-Suomen yliopiston apteekki (poissa 14.35–15.14)
Raimo Ojala, Kliinisen Farmasian Seura (poistui 15.11)
Katja Uljas, Pirkanmaan sairaanhoitopiiri, sairaala-apteekki
Henna Kyllönen, Suomen Apteekkariliitto, (liittyi 15.13)
Päivi Mazzei, Suomen Luustoliitto ry (poistui 14.25)
Elina Ottela, Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry (liittyi 15.01)
Ville-Matti Mäkinen, Suomen Proviisoriyhdistys ry (liittyi 14.30)

Vierailijana Jasmin Paulamäki, Fimea

Vierailijana Tarja Pajunen, Lääkkeen käyttäjän osallisuus varmistaa lääkehoidon onnistumisen -työryhmästä

Vierailijana Laura Tuominen-Lozic, Lääkkeen käyttäjän osallisuus varmistaa lääkehoidon onnistumisen -työryhmästä

Kolme nostoa kokouksesta

1. Lääkkeen käyttäjän osallisuus varmistaa lääkehoidon onnistumisen -työryhmän jäsenet esittelivät työryhmän toimintaa ja kehittämisprojekteja. Työryhmien välisen yhteistyön lisäämisestä keskusteltiin muun muassa viestinnän tehostamisen näkökulmasta.
2. Työryhmän kehittämisprojektien edistymisen myötä Toimintasuunnitelma päivitetään vastaamaan ajantasaista tilannetta. Työryhmäläisiä on pyydetty päivittämään kehittämisprojektien tiedot toimintasuunnitelmaan Teams -työtilan kautta, tai kommentoimalla päivitystarpeet sihteerille.
3. Työryhmän jäseniä on osallistunut Piia Rannanheimon johdolla Lääketietovarannon jatkotyöhön, jossa kirkastettiin lääkevalmisteiden tiedonhallintaan liittyviä asiakastarpeita, nykytilan ongelmia ja ratkaisuehdotuksia. Lääketietovarannon selvityskokonaisuudessa on julkaistu kolme STM:n toimeksiantamaa raporttia.

1. Kokouksen avaus ja vieraiden esittäytyminen

Luotettava lääkeinformaatio on käyttäjälähtöistä ja oikein suunnattua -työryhmän puheenjohtaja Essi Kariaho avasi kokouksen klo 14.01.

Työryhmän vieraat Laura Tuominen-Lozic ja Tarja Pajunen Lääkkeen käyttäjän osallisuus varmistaa turvallisen lääkehoidon -työryhmästä sekä Jasmin Paulamäki Fimeasta esittäytyivät.

2. Esityslistan hyväksyminen

Esitys: Hyväksytään asialista kokouksen työjärjestykseksi. **Päätös:** Esityksen mukaan.

3. Lääkkeen käyttäjän osallisuus varmistaa lääkehoidon onnistumisen -työryhmän vierailu

Tarja Pajunen ja Laura Tuominen-Lozic esittelivät Lääkkeen käyttäjän osallisuus varmistaa lääkehoidon onnistumisen -työryhmän toimintaa, tulevia kehittämisprojekteja sekä toteutuneita toimenpiteitä (**Liite 1**). Vierailun tavoitteena oli muun muassa lisätä työryhmien välistä yhteistyötä, sekä keskustella lääkkeen käyttäjien osallisuuden lisäämisestä lääkehoidon toteutumisessa. Työryhmien välisen yhteistyön lisäämisestä keskusteltiin muun muassa viestinnän tehostamisen näkökulmasta.

Työryhmän kehittämisprojektina on muun muassa laatia selkokielistä materiaalia Ohjeita turvalliseen lääkehoitoon -oppaan pohjalta ammattihenkilöille ja lääkkeiden käyttäjille eri kielillä vähemmistöt huomioiden. Työryhmän tavoitteena on myös edistää rationaalisen lääkehoidon toteutumista osallistumalla rationaalista lääkehoitoa edistävien tapahtumien, kuten esimerkiksi Lääkehoidon päivän, järjestämiseen. Pajunen esitteli Lääkehoidon päivän vaikuttavuusviestintää, sekä miten Lääkehoidon päivä tavoitti onnistuneesti lääkkeiden käyttäjiä sekä terveydenhuollon ammattihenkilöitä; Lääkehoidon päivän webinaari sai hyvää palautetta myös työryhmäläisiltä.

Esityksen pohjalta keskusteltiin työryhmien yhteistyömahdollisuuksista lääkkeiden käyttäjien selkokielisen materiaalin tuottamisen ja levittämisen osalta. Tuotetun materiaalin tavoitettavuutta voitaisiin tehostaa hyödyntämällä viestinnässä kohderyhmiä tavoittavia organisaatioita, mikäli esimerkiksi potilasjärjestöt jakaisivat tuotettua materiaalia oman organisaatioverkoston kautta materiaalista hyötyville asiakkaille. HUS apteekki on muun muassa hyödyntänyt oppaista tuotettua materiaalia jakamalla sitä eteenpäin Helsingin kaupungille. Jenni Tamminen-Sirkkiä (Colores-Suomen Suolistosyöpäyhdistys ry) kertoi, että työryhmän tuottamaa materiaalia on hyödynnetty myös vieraskielisten potilaiden syöpähoitojen yhteydessä. Keskustelun pohjalta todettiin, että materiaalista viestissä on tärkeää pohtia materiaalin kohderyhmiä ja niiden tavoitettavuutta. Keskustelun pohjalta luvattu organisoida vierailu vuorostaan Lääkkeen käyttäjän osallisuus varmistaa lääkehoidon onnistumisen -työryhmän kokoukseen.

4. Työryhmän toimintasuunnitelman toimenpiteiden ja kehittämisprojektien edistyminen

4.1. Toimintasuunnitelmaan kirjattujen kehittämisprojektien vastuuhenkilöt esittelivät oman pientyöryhmänsä kuulumiset sekä projektien tilanteen, edistymisen ja seuraavat askelmerkit.

Kommentointi ja työryhmätyöskentelyyn osallistuminen lääketietovarannon jatkotyössä, jossa tavoitteena on kansallisen lääketietovarannon toteutuksen tarkempi määrittely ja suunnittelu, esittäjänä Piia Rannanheimo (Fimea)

Huhtikuun alussa on julkaistu ratkaisukuvaus STM:n yhteistyötilaan: <https://yhteistyotilat.fi/wiki08/display/JULLARA>. Keväällä tullaan julkaisemaan Kelan palvelumuotoilutiimin tekemä käyttäjäpersoonakuvaus, joka on koostettu

hyvinvointialueiden tietojohdamisen tarpeiden näkökulmasta. Kustannushyötyanalyysiä on valmisteltu, ja kustannushyötyanalyysiin on budjetoitu asiakastarpeiden konkretisointia ja palvelumuotoiluresursseja. Kokonaisuus luovutetaan STM:n päätöksentekoon kustannushyötyanalyysin valmistuttua. Linjauspäätöksiä siitä, miten lääkevalmisteiden tiedonhallintaa tullaan tulevaisuudessa toteuttamaan, on odotettavissa syksyllä.

Sairaala-farmasian ammattilaisten keskeisiä lääketiedon lähteitä ja työkaluja -materiaalin päivittäminen ja jalkauttaminen sairaanhoitopiirin tasolla, esittäjänä Katja Uljas (Pirkanmaan sairaanhoitopiirin sairaala-apteekki)

Materiaalin rakennetta on päivitetty Pirkanmaan sairaanhoitopiirin sairaala-apteekin toimesta, ja päivitetty materiaali on ollut kommentoitavana yliopistollisten sairaala-apteekkien lääkeinformaatiovastaavilla. Sisällön valmistumisen jälkeen materiaali on tarkoitus jakaa kaikille sairaala-apteekkeille kommentoitavaksi. Viestinnän vaikuttavuuden tehostamista on pohdittu materiaalin käyttäjien tavoittamiseksi, sekä keskusteltu viestintätavoitteiden kartoittamismahdollisuuksista. Kokonaisuus on tarkoitus jalkauttaa syksyllä 2022.

Tehokkaan ja toimivan lääkeinformaatioketjun kuvaus, esittäjänä Raimo Ojala (Kliinisen Farmasian Seura)

Kliinisen Farmasian Seuran tapaamisessa on pohdittu potilaan lääkeinformaatioprosessia kehittämisprojektin näkökulmasta. Työryhmässä heräsi keskustelua kantälääkityslistan sisällyttämisestä mukaan projektin kuvaukseen.

Valtakunnallinen lääkkeet ja ympäristö -teeman informointikampanja lääkelaastarien käyttäjille, esittäjänä Outi Lapatto-Reiniluoto (HUS, SKFY) ja Piia Siitonen (Itä-Suomen yliopisto (UEF))

Projekti on aikataulutettu uudelleen, ja tarkoituksena on saada kampanja apteekkeihin syksyllä 2022. Kampanjan tavoitteena on näkyä apteekkien asiakkaille, joista erityisesti lääkelaastareiden käyttäjille. Avoapteekkiharjoittelua suorittavat farmasian opiskelijat ovat myös osallisena kehittämisprojektin toteutuksessa suorittamalla lääkelaastareiden hävityskäytäntöihin, tiedonsaantiin ja neuvontaan liittyvän tehtävän avoapteekkiharjoittelun yhteydessä. Farmasian opiskelijoiden suorittaman tehtävän pohjalta muodostettu tarpeenkartoitus on osoittanut, että lääkelaastareiden oikeaan hävitykseen ohjeistavalle informointikampanjalle on tarvetta. Farmasian harjoitteluun liittyvä tehtävä on tarkoitus toteuttaa myös muissa koulutusyksiköissä. Tulevaisuudessa mahdollisuuksia hyödyntää saatua tuloksia mahdollisesti gradun tai artikkelin osana.

Lääkeaineiden ympäristöluokitus, esittäjänä Essi Kariaho (Lääketietokeskus)

Elli Leppä oli pitämässä esitystä lääkeaineiden ympäristöluokituksesta työryhmän edellisessä kokouksessa. Jo julkaistusta lääkeaineiden viisiportaisesta luokitusjärjestelmästä on tehty kyselyitä, ja kyselyiden pohjalta lähdetään muodostamaan kuluttajaversiota lääkeaineiden ympäristöluokituksista. Kuluttajaliitto on lupautunut osallistumaan kuluttajaversioon työstöön kyselytulosten valmistuttua.

Lääkäreiden ja hoitajien lääketiedon lähteitä ja työkaluja -materiaalien päivitys, esittäjänä Outi-Lapatto Reiniluoto (HUS, SKFY)

Lääkäreiden ja hoitajien lääketiedon lähteitä ja työkaluja -materiaalin päivitys on valmistunut, ja materiaali on tarkoitus lähettää työryhmälle lähiaikoina. Esityksen pohjalta on keskusteltu lääketiedon lähteitä ja työkaluja -materiaalien yhtenäistämistä; esitetty apteekkien ja farmaseuttisen henkilöstön sekä sairaala-farmasian ammattilaisten

lääketiedon lähteitä ja työkaluja -materiaalien yhdistämistä. Keskustelun pohjalta sovittu päivitettävien lääketiedon lähteitä ja työkaluja -materiaalien yhtenäistämisestä viestinnällisestä ja visuaalisesta näkökulmasta.

Apteekkien ja farmaseuttisen henkilöstön lääketiedon lähteitä ja työkaluja -materiaalien päivitys, Henna Kyllönen (Suomen Apteekkariliitto)

Materiaalin päivitys on edennyt, ja materiaali on lähtemässä kommentoitavaksi muille apteekkien lääketiedon lähteitä hallinnoiville tahoille. Kommentointikierroksen päätyttyä materiaali on tarkoitus lähettää työryhmälle kommentoitavaksi. Yhteistyötä viestintäryhmän kanssa on toivottu materiaalien saavutettavuuden ja hyödynnettävyyden lisäämiseksi.

Tiedon tuottaminen ajankohtaisista ja tarpeellisista aiheista lääkkeiden käyttäjille, esittäjänä Jenni Tamminen-Sirkä (Colores-Suomen Suolistosyöpäyhdistys ry)

Keskusteltu kehittämisprojektin käynnistymishaasteista ja mahdollisista ratkaisuista. Piia Rannanheimo (Fimea) lupasi olla käytettävissä kehittämisprojektin alulle saamiseksi. Jenni pohti mahdollisuutta kartoittaa ”Ohjeita turvalliseen lääkehoitoon” -oppaan pohjalta tuotettujen tiivistelmien täydennystarpeita osana pientyöryhmän kehittämisprojektia. Kehittämisprojektin jäsenet ja Piia sopineet pitää palaverin, sekä olla yhteydessä Lääkkeen käyttäjän osallisuus varmistaa lääkehoidon onnistumisen -työryhmään tiivistelmien mahdollisten täydennystarpeiden kartoittamiseksi.

Digitaalisten hoitopolkujen ja niillä hyödynnettävien työkalujen kehittäminen, esittäjänä Ville Matti-Mäkinen (Suomen Proviisoriyhdistys ry):

Pientyöryhmän tavoitteena on kartoittaa, millaisia sovelluksia on tullut hiljattain käyttöön, ja minkälaisiin lääkehoitoihin liittyen. Pientyöryhmän tavoitteena on tehdä kartoitusta erityisesti digitaalisten hoitopolkujen osalta. Kehittämisprojektin käynnistyminen ja digitaalisten sovellusten kartoitus eri toimijoita hyödyntäen on aikataulutettu loppuvuodelle. Proviisoriyhdistys on kirjoittamassa aiheesta myös juttua omalla alustallaan loppuvuodesta. Essi ehdottanut digitaalisia sovelluksia tuottaville yrityksille lähetetyn kyselytutkimuksen hyödyntämistä kehittämisprojektin osana. Keskusteltu myös yhteiseurooppalaiseen data-avaruuteen tuotetun hyvinvointisovelluksiin liittyvän lainsäädäntöehdotuksen hyödyntämismahdollisuuksista.

5. Muut asiat

5.1. Lääkehoidon päivä 16.3.2023

Lääkehoidon päivän 2023 suunnittelukokous järjestetään 7.9.2022 klo 9.00–11.00. Kaikki ovat tervetulleita osallistumaan Lääkehoidon päivän 2023 suunnitteluun, ja suunnitteluryhmään halukkaat voivat ilmoittautua Elina Ottelalle, joka jatkaa Lääkehoidon päivän suunnitteluryhmän puheenjohtajana.

5.2. Terveiset Koordinaatioryhmän kokouksesta 29.3.2022

Viime kokouksessa hyväksyttiin kaksi aiopaperia: ”Lääkehoidon osaamisen varmistaminen” ja aiopaperi Lääkeinformaatioverkoston tutkimusstrategian tutkimusaiheesta ”viestintä ja lääkeinformaatiotutkimusta tekevät tahot”. Kokouksessa keskusteltiin myös Lääkeinformaatioverkoston yhteistapaamisesta sekä aloitettiin tulevan Lääkeinformaatiofoorummin webinaarin suunnittelu.

5.3. Terveiset Lääkeinformaatioverkoston yhteistapaamisesta 12.5.2022

Lääkeinformaatioverkoston yhteistapaaminen järjestettiin etäyhteydellä torstaina 12.5.2022. Yhteistapaamisen tavoitteena oli kartoittaa verkostoyhteistyön toteutumista, sekä viedä verkostotyöskentelyä eteenpäin verkoston jäsenten konkreettisten ehdotusten avulla. Yhteistapaaminen sai kiitosta erityisesti hyvien järjestelyiden ja fasilitoinnin merkityksen korostamisen osalta.

5.4. Työryhmän toimintasuunnitelman päivittäminen

Työryhmän kehittämisprojektien edistymisen myötä, työryhmän Toimintasuunnitelma (**Liite 2**) päivitetään vastaamaan ajantasaista tilannetta. Työryhmäläisiä on pyydetty päivittämään kehittämisprojektien tiedot Toimintasuunnitelmaan Teams -työtilan kautta, tai kommentoimalla päivitystarpeet sihteerille.

6. Seuraavat kokoukset

- **Vuoden 2022 kokoukset:**
 - Kokous 3/22: torstaina 29.9.2022 klo 14–16
 - Kokous 4/22: keskiviikkona 16.11.2022 klo 14–16
 - Seuraavaan työryhmän kokoukseen kutsutaan edustaja toisesta Lääkeinformaatioverkoston työryhmästä vieraillemaan ja esittelemään työryhmän toimintaa
- **Lääkeinformaatiofoorumi:**
 - torstaina 3.11.2022 klo 9–11.30, webinaari

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Essi Kariaho päätti kokouksen klo 15.34 ja toivotti työryhmälle aurinkoista kesän alkua.

Liitteet

Liite 1	Lääkkeen käyttäjän osallisuus varmistaa lääkehoidon onnistumisen -työryhmän vierailu
Liite 2	Toimintasuunnitelma 2021–2023